

DATOS IDENTIFICATIVOS

Ética e deontoloxía profesional

Materia	Ética e deontoloxía profesional			
Código	005G110V01902			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Alvarez Garcia, David			
Profesorado	Alvarez Garcia, David			
Correo-e	davidalvarez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia ten por obxectivo desenvolver as competencias necesarias para un exercicio reflexivo da práctica profesional. Incide fundamentalmente no exercicio do xuízo crítico, na capacidade argumentativa nun contexto de razón pública así como na comprensión das responsabilidades parellas á función docente e ás institucións educativas dentro da sociedade.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil
A2	Capacitar os docentes para que aprendan a promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
A3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
A4	Proporcionar ás alumnas e aos alumnos recursos para fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
A5	Promover estratexias adecuadas para que na súa futura práctica docente as alumnas e alumnos poidan reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
A6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
A7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia
A8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia
A9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
A10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias
A11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes
A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita

B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B10	Traballo nun contexto internacional
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Adaptación a novas situacións
B17	Creatividade
B18	Liderado
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes
B21	Motivación pola calidade
B22	Sensibilidade por temas ambientais

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
1. Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais. Promover accións de educación en valores orientadas á preparación dunha cidadanía activa e democrática. Coñecer e abordar situacións escolares en contextos multiculturales. Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible. Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico. Valorar a relevancia das institucións públicas e privadas para a convivencia pacífica entre os pobos.	A3	B1
	A4	B3
	A5	B6
	A7	B7
	A8	B8
	A9	B9
	A10	B10
	A11	B11
	A12	B12
		B13
		B14
		B15
	B16	
	B19	
	B22	
2. Capacidade de analizar e sistematizar a información, e administrar e ser responsable do seu propio traballo.	A2	B1
	A3	B2
	A4	B6
	A6	B7
	A7	B8
	A8	B9
	A10	B10
	A11	B11
	A12	B12
		B14
		B15
		B16
	B21	
3. Capacidade para investigar, analizar, avaliar e utilizar o coñecemento actual.	A1	B1
	A2	B2
	A3	B6
	A4	B7
	A6	B8
	A7	B10
	A8	B11
	A10	B12
	A11	B15
	A12	B16
		B21

4. Habilidade básica para defender en público as súas opinións.	A2	B1
	A3	B3
	A4	B6
	A7	B7
	A10	B8
	A11	B9
	A12	B10
		B11
		B12
		B13
		B14
		B15
		B16
		B18
		B21
5. Saber distinguir moral e ética, e coñecer os rasgos fundamentais básicos do discurso ético.	A1	B1
Coñecer os desafíos máis destacados suscitados á ética como proposta normativa universalizable	A3	B3
e as principais directrices metodolóxicas seguidas na resolución das controversias morais. Coñecer	A4	B6
as claves para entender e valorar as principais teorías éticas normativas, as dificultades de	A5	B7
xustificación de determinados principios morais, así como as claves para entender e valorar	A6	B8
destacadas propostas éticas de resolución de conflitos morais que preocupan á sociedade do noso	A7	B12
tempo.	A8	B13
	A9	B14
	A10	B15
	A12	B16
		B19
		B22
6. Capacidade para recoñecer e analizar críticamente argumentos éticos de nivel básico e para recoñecer as cuestións esenciais que subyacen ás controversias morais que persisten nas nosas sociedades.	A3	B1
	A4	B3
	A5	B7
	A7	B8
	A8	B9
	A9	B10
	A10	B11
	A11	B12
		B13
		B14
		B16
		B19
		B22
7. Capacidade para afrontar autónomamente os problemas que suscitan as teorías éticas e considerarlos un reto á súa propia forma de pensar.	A3	B1
	A4	B3
	A7	B6
	A8	B7
	A9	B8
	A10	B9
		B10
		B12
		B13
		B14
		B15
		B16
		B17
		B19
		B22
8. Capacidade de recoñecer a relevancia e utilidade social da ética e de recoñecer as constantes implicacións éticas que ten a práctica educativa e tomar conciencia das mesmas.	A3	B1
	A4	B3
	A5	B6
	A7	B7
	A8	B8
	A9	B9
	A10	B10
		B11
		B12
		B13
		B14
		B16
		B19
		B22

9. Capacidade de consolidar unha identidade docente ética, comprometida coa súa responsabilidade social no contexto educativo.

A3
A4
A5
A6
A7
A8
A9
A10
A11
A12
B1
B3
B7
B9
B11
B12
B13
B14
B15
B16
B18
B19
B22

10. Habilidade para gestionar y resolver conflictos, dilemas y problemas éticos vinculados a la tarea educativa.

A4
A5
A10
A11
B3
B11
B14
B16
B17
B18

11. Contribuír á reflexión sobre a autonomía profesional do mestre.

A2
A3
A4
A5
A6
A7
A8
A9
A10
A12
B1
B2
B3
B6
B7
B8
B9
B10
B11
B13
B14
B15
B16

Contidos

Tema	
Ética e moral: aproximación conceptual.	Bases socio-antropolóxicas da moral. O fenómeno moral. A Ética: teorías e problemas de fundamentación.
Razóns éticas, razóns para a ética: A Ética e os seus límites.	Deontoloxismo vs. Teleoloxismo. Teorías éticas contemporáneas.
Principios morais e casos prácticos: autonomía, xustiza, tolerancia.	Interrelación dos principios e as regras na práctica profesional docente.
Ética, educación e Dereitos Humanos.	Ética da diferenza, ética e democracia, a xustiza: ética, cidadanía e desenvolvemento.
Aproximación á deontoloxía profesional: deontoloxía profesional no eido educativo.	Transformacións socioculturais e demanda crecente de formación ético-moral: actitudes fronte a fenómenos como a discriminación, educación e xénero, etc.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Saídas de estudo/prácticas de campo	10	4.5	14.5
Estudo de casos/análises de situacións	3	6	9
Foros de discusión	3	0	3
Traballos de aula	4	8	12
Seminarios	15	30	45
Prácticas externas	0	2.5	2.5
Sesión maxistral	16	44	60
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2
Probas de resposta curta	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Saídas de estudo/prácticas de campo	Visita a unha institución innovadora en Educación Democrática co fin de observar na práctica o funcionamento do modelo educativo e do rol do educador nun contexto de educación autónoma e automotivada.

Estudo de casos/análises Análise e razonamento de casos prácticos e dilemas de ética profesional en contextos educativos. de situacións

Foros de discusión	Posta en común e deliberación arredor de cuestións relativas á materia. Na maior parte destes casos a posta en común presupón o traballo individual previo das cuestións a examinar.
Traballos de aula	Desenvolvemento de prácticas especialmente deseñadas para poñer en práctica as competencias da materia a través de problemas específicos.
Seminarios	A dinámica de seminario implica a co-responsabilidade na presentación de lecturas especialmente escollidas para suscitar a reflexión sobre problemas específicos e a aportacións de cuestións e contribucións que evidencien un grao de comprensión da materia e dos problemas correspondentes.
Prácticas externas	Sondeo mediante técnicas de entrevista, transcripción e análise, do tipo de razoamento moral predominante respecto da ética profesional e as convencións deontolóxicas da práctica.
Sesión maxistral	Desarrollo por parte do docente dos principais conceptos e contidos do temario, apoiado polas lecturas sinaladas e en interlocución coa clase.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	A resolución de dúbidas farase na medida do posible no contexto da aula para maior aproveitamento da clase. A resolución de cuestións específicas ou intereses pessoais pódese realizar a través da plataforma FAETIC, e-mail ou titorías presenciais.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Saídas de estudo/prácticas de campo	Visita a unha institución innovadora en Educación Democrática co fin de observar na práctica o funcionamento do modelo educativo e do rol do educador nun contexto de educación autónoma e automotivada. -Non se cualifica independentemente xa que se presupón que o seu valor é tamén instrumental para a realización das probas finais.	0
Estudo de casos/análises de situacións	Análise e razonamento de casos prácticos e dilemas de ética profesional en contextos educativos. -Non se cualifica independentemente xa que se presupón que o seu valor é tamén instrumental para a realización das probas finais.	0
Seminarios	A dinámica de seminario implica a co-responsabilidade na presentación de lecturas especialmente escollidas para suscitar a reflexión sobre problemas específicos e a aportacións de cuestións e contribucións que evidencien un grao de comprensión da materia e dos problemas correspondentes.	20
Sesión maxistral	Desarrollo por parte do docente dos principais conceptos e contidos do temario, apoiado polas lecturas sinaladas e en interlocución coa clase. -Non se cualifica independentemente xa que se presupón que o seu valor é tamén instrumental para a realización das probas finais.	0
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	EXAME FINAL: comentario de texto sobre unha cuestión relevante da materia. ;Ofrecerase unha guía cunha proposta de pasos a seguir para a elaboración dun comentario.	40
Probas de resposta curta	EXAME FINAL: resposta a cuestións deseñadas para amosar a capacidade de relación e comprensión dos principais conceptos da materia ou a súa conexión con problemas reais.	40

Outros comentarios sobre a Avaliación

1-Os alumnos non-presenciais unicamente realizarán as probas do exame final, co seguinte criterio de cualificación:

RESPOSTA LONGA/COMENTARIO DE TEXTO---60% RESPOSTA BREVE---40%

2- No caso de non superar a materia na 1ª convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de Xullo.

Bibliografía. Fontes de información

KOHLBERG, L., **La Educación Moral según Lawrence Kohlberg**, Gedisa,

LIPMAN, M., **Pensamiento complejo y educación**, Ed. La Torre,

RANCIERE, J., **El maestro ignorante**, Laertes,

NUSSBAUM, M. C., **Sin fines de lucro**, Katz,

GUTTMAN, A., **La educación democrática**, Paidós,

ROEMER, J., **"Variantes de la Igualdad de Oportunidades"**, FRACTAL,

- APPIAH, K. A. *Experimentos de ética*, Katz, Madrid, 2010.
- AA. VV. *Dialogar y Transformar. Pedagogía crítica del S. XXI*. Graó,
- BEETHAM, D. y BOYLE, K. *Cuestiones sobre la democracia*. Ed. la Catarata, 1995
- CEREZO, P (ed.) *Democracia y Virtudes Cívicas*. Biblioteca Nueva, 2005
- CLAVES DE RAZÓN PRÁCTICA; *Mañana, la educación. Qué podemos esperar, que debemos exigir*. (num. especial) 222, (2012) 5-43.
- CONILL, J. □CROCKER, David A.(eds.) *Republicanismo y Educación Cívica. ¿Más allá del Liberalismo?* Ed. Comares, 2003
- DAHL, R. *La Democracia. Una guía para ciudadanos*, Taurus, 1999
- GUTMANN, A. *La educación democrática: una teoría política de la educación*. Paidós, 1995.
- HOFFMAN, M. *Desarrollo moral y empatía*, Barcelona, Idea Books, 2002.
- HUIZINGA, J. *Homo Ludens*, Alianza, Madrid, 2010.
- LIPMAN, M. *Thinking in education*. Cambridge, Cambridge University Press, 2003, 2ª.
- LIPMAN, M. *Nous*, Ed. La Torre, Madrid, 2004.
- LIPMAN, M. *Decidiendo qué hacemos. Manual del Profesor para acompañar a Nous*. Ed. La Torre, Madrid, 2004.
- MENDIETA, C. y VELA, O. ; *Ni tú ni yo. Cómo llegar a acuerdos*, Barcelona, Graó.
- NODDINGS, N. *Atención, justicia y equidad*, en Katz, Noddings y Strike; *Justicia y cuidado. En busca de una base ética común en educación*, Barcelona, Idea Books, 2002.
- OGIEN, R. *La influencia del olor de los cruasanes calientes sobre la bondad humana (y otras cuestiones sobre filosofía moral experimental.)* Aguilar, Madrid, 2012.
- SHAPIRO, I. *El estado de la teoría democrática*, Bellaterra, 2005
- SCHLEICHERT, H. *Cómo discutir con un fundamentalista sin perder la razón. Introducción al pensamiento subversivo*. S.XXI, 2004
- TONUCCI, F. *La ciudad de los niños*, Fund. Germán Ruipérez, Madrid, 2008.
- TONUCCI, F. *Cuando los niños dicen basta!* Fund. Germán Ruipérez, Madrid, 2007.
- WILKINSON, R. y PICKETT, K. *Desigualdad. Un análisis de la (in)felicidad colectiva*. Turner, Madrid, 2009.
- YOUNG, Iris Marion; *La justicia y la política de la diferencia*, Cátedra, 2000

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Psicología: Psicología do desenvolvemento de 6 a 12 anos/O05G120V01103

Sociología: Sociología da educación/O05G120V01105

Outros comentarios

O seguemento periódico da plataforma FAITIC resulta crucial para o aproveitamento da materia.
